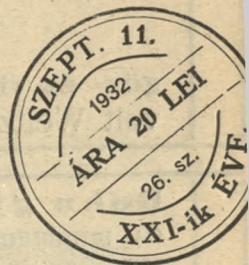

ERDEMI ÉLET

artalom:

Jött éve csodáknak ...

Modern technika és a nemes selyem háborujának jóvátételét a közönség fizeti

Nemzetközi mozgalom a selyem érdekében — Márkázott áru és ingyenes laboratoriumi vizsgálat

Asszonyom, ha engem megkérdezne Dani bá (alias Hosszu Zoltán dr., a budapesti Nemzeti Színház tagja) a székelyföldi városokban röhögteti meg az atyafiakat

»Urilányok« Holländerné műintézetében

Falusi kislány utja a zsellérháztól a masszörszalonig

A hármas sziget titka

vagy a kabin-nők elrablása

avagy: Coeur-dame kalandos kimenője

A repülő csomag

Politika. Társadalom. Közgazdaság. Művészet. Technika
Utazás, üdülés. Divat. Foto. Sport. Kozmetika
Mosolyország stb. stb.

Képes színház- és filmélet

Mindennemü fűszer- és cemegeárunk

legjobb minőség-
ben, legolcsóbban

É L E S

fűszer- és ceme-
geüzletében o—o

Fest, vegyileg tisztít

K N A P P

gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
volt Weitzer-ucca 11. — volt Magyar-ucca 10.

Bohn gyártmányu üveges „Ultrasejt“ téglá
és mindennemü cserép gyári áron, kizárólag

Kornis Testvérek R. T.-nál

Arad, Str. Alexandru (v. Salacz-u.) 1. — Telefon 501.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 600 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6. d.

Előfizetési árak egy évre: vála-
latoknak, nagykereskedőknek és
külföldre 000 lei, nyugdíjasok-
nak, köztisztviselőknek 300 lei.

Orvosi hírek: hasábonként 50
lei. Gyászjelentések: egész ol-
dal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvet-
lenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hirdető iroda
utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés-
oldalon 6 lei négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szöveg-
közti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.

Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csanádi-pal.

ARAD.

1932 SZEPTEMBER 11.

XXI. ÉVF. 26. SZ.

FŐSZERKESZTŐ:

GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: Bucureşti, Cluj, Timişoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Jött éve csodáknak...

Rettentő furcsa esztendő ez az idej. Az idej szenzációk súlyosabbak és félelmesebbek. Mintha elérkezett volna az idő, hogy eddig lappangó szörnyüségek kibujjanak a napvilágra és rémítsék az embert fenyegető jelekkel. A dzsungel mélyéből ősvilági szörnyek másznak elő, a tengerből ismeretlen rémek és óriási mérges százlábut találnak Ausztrália túskebozótjaiban és megint felbukkan a repülőkigyó, melynek marása gyógyíthatatlan.

A megkerült fantáziára borzalmas és rary Cluj
ocsmány képeket termel. Az Amazon őserdeiben fehérbőrű és szőkehajú emberevőket hallucinál a mindenféle rosszal megvert fehér ember, Szumatra rejtelmes bozótjaiban a rokari rádza olyan állatot kap puskavégre, mely véscsen hasonlít az emberhez. A föld kezd benépesüini elmúlt csodákkal, mintha egymásután szabadulnának fel a tudatlan sötétből olyan ősi tulajdonságok, amiket a kultúra rég a lélek legrejtekébe szoritott vissza, s amelyek most megélemedő özönvizelőtti formákkal jelképezik magukat. A mesebe számüzött embertelen erők és legyőzött állatiságok bukkanak napfényre azokban a fantáziákban, mintha az ember szimbolumokat keresne egy nyugtalan és szorongó félelmének.

A fejlődés visszafelé gördül és az ember egymásután veszi el az isteni hasonlóság jegyeit, valami poklosság marja magát egyre mélyebben az élő lélekbe, mely a tulajdon bomlását véscses kíváncsisággal és borzadva szemléli, a természet legriasztóbb tünetényeit idézvén fel.

Mert a természet utánozza az embert. Nemcsak a művészetet, ahogy Wilde Oscar mondja, hanem az ember egész életét, mely kívül a természetbe, s ott a magához hasonló formákat világítja meg. A természetben minden megvan, de az ember azt látja a végtelenségéből, amit a lélek momentán fel tud fogni, ami a lélekben ma gerjedő képekkel

egyező. A természet utánozza az embert, mert az ember formáiban mutatja magát az embernek. Mérges hullóket és emberirtó csodákat látunk, midőn az ember repülőgépeket épít, melyek a legbékésebb zugokba elviszik a döghalál és a kórnak mérgét és csonkaszáru repülőkigyót vizionálunk, mely olyan, mint az amerikai hadsereg új tankja, félig lebegve rohanó pusztulás. Milyen az ember, aki rémképekben látja most magát?

A levegőből méregköd ereszkedik, a tudomány tömeggyilkolásra szervezi a természet erőit, a kultura elvei fojtó gázakká bomlanak fel. A társadalom porgárháborúra készül, a politika kézigránatokkal és rohamcsapatokkal dönti el vitáit, az üzlet visszaalakul cinikus rablássá és az együttélés céljait a hatalom nyers értelme homályosítja el. A politikai pártok hadseregekké fegyverkeznek, az ipar és a technika az öldöklés eszközeit termeli és a haszon emberáldozatokat vonszol eltorzult eszmék oltáira. Egy féltucat hadiszergyár uralkodik a világon.

Most olvastuk nyílt és leplezetlen újsághiradásban, hogy nem lehet béke, mert a Scoda-gyár, az Armstrong- és a Schneider-gyár és még vagy három ilyen szörnyszülötte a megbomlott kapitalizmusnak, elveszitené hasznát, ha nem lenne háború.

Az emberek hallják és nem értik és fásultan veszik tudomásul, hogy a hadiszergyarak egy sereg munkásnak adna kenyeret, ezért nem lehet béke és már senki nem ordít fel kinjában, midőn az emberiség szép eszméi, a munka és a kenyér szent emberi jogai ilyen pokoli hazugságba torzulnak. Hány munkást tart el ez a féltucat halálgyár? Mondjuk, háromszázezret, de mondjuk félmilliót. S hogy ők megéljenek, ritmikus időközben huszmillió embert kell világháborukban leöldösnöni és a békés közök idején huszmillió és ötvenmillió családot kell éhen vesejteni abban a munkanélküliségben, mely a háborus készülődésnek irtózatosságtól költségeiből és erkölcsi megrendüléseiből támad. A félmillió hadiszermunkásért kell a háború, az ő kenyéréért kell áldozni százmilliókat: ilyen cinikus gazdaságot még soha ki nem talált a harácsoló pénz és az ember már nem érti, hogy a szociális eszmék szent jeleit fertelmes kalózság lobo-góira irták fel a civilizáció martalócai.

Mert a civilizáció hajszolja és tépi az embert. A civilizáció az ember hatalma, melyet a természeti erőknél nyert, de a kultura nem elv, amely szerint ezzel a hatalommal emberien élhet. A kultura a bűvös ige, mely a felidézett szellemeknek parancsol, nélküle vadon és céltalanul is az ember vesztére tombolnak a szabad erők. A kulturavesztett civilizáció a golem, mely az ember ellen fordul, a kulturá-

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán !**

tól nem vezetett civilizáció visszavadul természeti erővé és átgázol embereken és dolgokon, mint az automobil, ha a soffőr meghal. Kultura nélkül gépiesen, céltalanul dolgozik a civilizáció. Washingtonban tizezer éhenhaló veterán masírozott a kapitolium körül,

s a világ gazdajai értetlenül hallgatták a halál-mars elbágyadó dübörgését és a pénz siketen és vakon kotolja a profitját, amiből egy milliomodrész megmenthetné a halálba marsolókat.

De az ember már nem ura a gépnek, a gép termel és ontja a hasznót, mely senkinek se haszon és a felesleg megfojtja az embert, ha a hajó gyomrában rászakad az emberre a tömértelen gabona és megfojtja a védhetetlen bőség és agyonnyomja a más fölösleges kenyere. A civilizáció ellen nem lehet védekezni, pedig az ember lenne szívesen ember és becsületes. A leggroteszkebb fitorokot vágja erőlködésében, hogy becsületes lehessen. A hitlerizmus semmi jót se ígér, csak csupa lemondást és szenvedést, de vállalják az igazságért és vállalják a holnapra ígért megváltásért a kétszer tervek rabszolgaságát. A konferenciák diplomatái jót akarnak, segítenének, békülnének: nem lehet, *a civilizáció nem enged.*

Az öncélu hatalom gázolja az embert, aki rémülten testesíti a férjükről elszabadított ösztönöket nyári ujságszenzációk rémképeibe. Nincs jelentőség nélkül, hogy ma pokoli szörnyek helyettesítik a jámbor nyári síkasságot. Az ember a maga képét látja bele a természetbe és iszonyodva szemléli poklossága fekélyeit. És mikor az első fizikusnak sikerül végre felszabadítani az atomok energiáit és egy csepp vízből millió emberek halálát bomlasztja ki, midőn az atomrombolás megindított folyamat a rémült embertől szabadultan testelen energiává robbantja a levegőt és a földet, ha betelik az ítélet, amit a jelek, a technika egyre ellenőrizhetlenebb és egyre szörnyűbb katasztrófákban az ember fölé kerekedő csodái jeleznek és a civilizáció megemésztette önmagát, akkor már késő lesz észretérni és hívni Krisztust, aki maga a kultura és az isteni ember, bírója a felidézett szellemeket fékező eszmének. Krisztust addig kell hívunk, amíg visszatérése a kulturában megváltás lehet. Ha későn hívjuk, bíróként fog megjelenni a romok fölött, ahogy ez meg vagy on írva könyörtelenül.

—s—ó

Gyönyörű perzsák érkeztek	Neuländer szücschöz -- Fischer Eliz-palota. Rendkívül ocsó áruk.
--	---

A modern technika és a nemes selyem háborújának jóvátételét — a közönség fizeti

Nemzetközi mozgalom a selyem érdekében — Márkázott áru és ingyenes laboratóriumi vizsgálat

(Riportpályázat)

Vannak dolgok melyeknek kereskedelmi ára teljesen bizonytalan valami. Például egy szál virág ára nagyon sok esetben a vevő szeszélyétől, vagy az időjárástól, vagy éppen a helyzettől függ. Ugyanazt a rózsát esetleg olcsóbban, vagy pedig éppen drágábban lehet megvenni és ha a vevő nincs tisztában a virág termelési és szállítási költségeivel, akkor teljes bizonytalanságban marad a felől, hogy a rózsza tulajdonképpen mennyit ér.

Ugyanez a helyzet nagyjában a divatcikkék terén is, ahol az árat sok esetben csak a pillanatnyi helyzet, vagy pedig divat öfelsége kiszámíthatatlan szeszélye diktálja. A modern technikai póanyagokkal és raffinált műszaki eljárásaival sok esetben a megtévesztésig utánozni tudja az eredeti nemes anyagot.

A legnagyobb konjunktura és az anyag valódiságának félreismerése, éppen a selyemárak terén mutatkozik, melyek iránt a kereslet az utóbbi évtizedek folyamán szinte példátlanul megsokszorozódott. Suhogó, lágy, könnyen omló, káprázatosan finom anyag, a selyemgubó millió szálából összezsúrt szelyem, amely valaha a kiváltságosok öltözéke volt, ma meghódította az egész világ hölgyközönségét. De vajjon megtudja-e állapítani a különösebb szakértelemmel nem rendelkező hölgy, hogy az eléje tett selyem megéri-e azt a pénzt, amit a kereskedő kér érte? Hiszen magát a kereskedőt is tévedésbe ejti a textiltechnika kifinomultsága. Nagyon sok esetben megtörténik, mikor a selyem abba az állapotba jut, hogy ruhát szabjanak belőle: nemcsak, hogy nem lehet megismerni benne a nemes selyemfonal értékes tulajdonságait, hanem a szövetben a selyemnek a nyomát nem lehet felfedezni. A divat szeszélyei állandó erőfeszítésre sarkalják a tervező iparművészeket, a gyárosokat és a technikusokat, de mindennek az eredménye gyakran az, hogy a természetes selyem helyét müselyem, vagy sokszor csak mercelezált gyapot kerül a közönség elé.

Ki tudja megállapítani egy selyem nyakkendő, egy sál, vagy egy zsebkendő valódi értékét?, „legujabb párizsi di-

FICK

legolcsóbban fest, tisztít

őszí felöltőket és ruhákat,
gallérokat legszebben fényez.

Str. Barițiu 14. Fiókküzet a Lutheránus templommal szemben

vat" — mondják, de a minőség és a valódi érték nem tűnik ki ebből, a lekötelező és szeretetreméltó mosollyal kísért mondatból.

A verseny, a piaci kereslet és az olcsó áráért való harc napjainkban egy olyan áramlatot eredményezett, amelynek e következményeként a drága, tartós és kitűnő minőségű nemes anyagokat háttérbe szorította. Természetesen nemcsak a gyáros, hanem a kereskedők túlnyomó többsége is ennek az áramlatnak a hatása alá került és ma már ott tartunk, hogy nemcsak a közönség, hanem nagyon sok esetben a kereskedő is ki van szolgáltatva a technika fortélyainak.

Természetesen a vásárló közönség körében a szerzett tapasztalat hatása alatt megindult egy érdekes ellenakció. Olaszország és Franciaország területén jelenleg törvény nem szabályozza azokat a feltételeket, amelyek mellett a közönség nyugodtan vásárolhat a kereskedőnél; éppen olyan biztonsággal, mintha ékszerészhez menne be. Ha az ékszerész például a kívánt tizennyolckarátos arany helyet tizenkettő, vagy éppen nyolckarátos aranyat szolgáltatna ki vevőjének, ezzel súlyos visszaélést követne el, amit a törvény szigorúan büntet. A selyem és a műselyem eladását nem szabályozzák ilyen feltételek. Különösképpen súlyosbítja ezt az a körülmény, hogy a selyem valódi értékével nincs tisztában a közönség, sőt maga a kereskedő sem. Az arany grammját, a buza métermázsáját, a kender és a gypaju világi piaci érték-mérőjét mindenki pontosan megtalálhatja. Abszolútenre vonatkozóan nincs szabály, nincs törvény. Ára helytől, időtől, divattól és — kereskedőtől függ. Pedig nagyon fontos volna ennek megállapítása, mert hiszen ma már az elsőrendű szükségletű cikkek közé számítódik és óriási jelentőségű iparágakat foglalkoztat.

Magyarországon már előbbre vannak a kérdéssel. A tisztességtelen versenyről szóló törvény pontosan körülírja a kereskedők és a gyárosok kötelességét. A kereskedőnek fel kell tüntetnie kirakatában a selyem minőségét, mert ellenkező esetben súlyos visszaélést követ el. A kérdés azonban ezzel még nincs megoldva, mert a selyemfajták labirintusában könnyű az eltévedés és a nagyközönség közismert indolenciája, meg a kereskedő tájékozatlansága nagyon sok tévedésre, sőt néha visszaélésekre ad alkalmat.

A vásárlók „érdekszindikátusa“

Olaszországban felismerték az ügy jelentőségét és Mario Geronazzo, a kiváló milánói kémiai laboratórium tulajdonosa, aki évek óta foglalkozik a problémával, egészen más uton kívánja elérni a kívánt eredményt. Akciójában nemcsak Itáliában, hanem a nyugati államokban is nagy sikere van.

Mario Geronazzo elsősorban széleskörű propagandával akarja a vásárló hölgyközönség figyelmét felhívni a selyemkérdés fontosságára és azt javasolja, hogy elsősorban a vá-

sárló közönség tömörüljön, amint ő nevezi „érdekszindikátusha“ és követelje mindenütt a selyem minőségének a feltüntetését. Ezt pedig az árujegyek bevezetésével lehet elérni. Minden gyáros kötelezze magát, hogy forgalomba kerülő áruját hivatalos bizonyítvánnyal lássa el, amelyen pontosan feltünteti azt, hogy a selyem valódi selyem, műselyem, vagy pedig mercerizált gyapot.

A kötelező márkázás reális árak kialakulását vonná maga után. Amennyiben ez sem bizonyulna kielégítőnek, a selyemgyárak állítsanak fel minden nagyobb városban ellenőrző anyagvizsgáló laboratóriumokat, ahová a közönség bevihetné a mintákat. Ha a minta nem felel meg a gyáros, vagy a kereskedő ellen. Ezzel a módszerrel hamarosan véget lehetne vetni a visszaéléseknek, sőt ki lehetne küszöbölni a hozzáértés hiányából a közönség számára káros — tévedéseket.

A kereskedőt is tévedésbe ejti a műselyem

— A tisztességtelen versenyről szóló törvény pontosan meghatározza a kereskedő köteleességét, de mégis nagyon sok esetben megtörténik, hogy valódi selyem helyet műselymet hoznak forgalomba. Nehezíti a dolgot az a körülmény, hogy a műselyem előállítási technikája rendkívül tökéletes és a magát szakértőnek gondoló kereskedő sem tud néha különbséget tenni a kétféle áru között.

A kereskedő sokszor a drágán beszerzett árut adja el a legfinomabb minőségű selyemként. Tulajdonképpen az a helyzet, hogy tiszta selyem a szó valódi értelmében nincs nálunk forgalomban. A nehezített selyem foglalta el a helyét, főleg azért, mert a közönség a nehéz selymet követeli. A visszaélések ellen természetesen védekezni kell. Elsősorban is a textilkereskedői pályát szakértelemhez kellene kötni. Mindig van olyan textilkereskedő, aki ujabban tért erre a foglalkozásra és így kellő szakértelemmel nem is rendelkezhet.

— A Geronazzo-féle akció nagyon előnyös. A hivatalos árujegyek bevezetése föltétlenül a közönség javára szolgálna, sőt a selyemipar is csak nyerne vele. Az ingyenes ellenőrző laboratóriumok felállítása pedig megszüntetné a visszaéléseket. Tekintve, hogy egy selyemvizsgálat meglehetősen drága mulatság, a közönség nem nagyon veszi igénybe, hiszen a vizsgálat sokszor többbe kerül, mint a ruhára való anyag.

Egyszerű próba a minőség felismerésére

— A közönség maga is védekezhet, egy igen egyszerű és megbízható próba segítségével. Az anyag fénye és tapintása még nem ad elegendő megnyugtatót.

— Ha meggyújtjuk a selyemszálat és az végig ég, miközben olyan szaga van, mint az égő papirosnak, akkor műselyemmel van dolgunk.

— Ha a selyem pörk visszahagyásával ég el és füstjé-

nek égő toll vagy még inkább égő szőr szaga van, akkor valódi selyem van a kezünkben. A két végétlet között van a legfinomabb műselyem, az acetát selyem, amely pörköt hagy ugyan, de égés közben megolvadni látszik és füstjének szaga erősen ecetes. Gyakran megtörténik, hogy a meggyújtott selyem nem ég el, hanem csak izzik. Ilyenkor valódi, de nehezített selyemmel van dolgunk.

— A nehezített selyemnek a valódi selyemmel szemben az a hátránya van, hogy állás közben törékennyé válik.

Ezek a legegyszerűbb kontrollok, amelyeket mindenki megtanulhat. A Geronazzo-féle akció azonban igen nagy jelentőségű.

A kereskedői tisztesség és a közönség érzéke

A szakértő véleményével szemben az egyik előkelő belvárosi selyemnagykereskedő a következőket mondta:

A törvény tiltja azt, hogy műselymet selyem név alatt hozzanak forgalomba. A műselyem olcsósága miatt rendkívül előrelőtt, de természetesen a legfinomabb műselyem sem versenyezhet a valódi nemes selyem anyagával. A kereskedői tisztességben meg kell bizni és a közönség csak megbízható kereskedőnél vásároljon. Szerencsére a hölgyközönségnek meg van a kellő érzéke ahhoz, hogy védekezzék a visszaélések ellen, de meg kell nyugodni abban, hogy például hatvan leierért semmi esetben sem kaphat a vevő megbízható árut és a pillanatnyi olcsóságra is rá lehet fizetni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az a nagyarányú mozgalom, amellyel a külföldön küzdenek a nemes minőségű és olcsó áruért, minden figyelmet megérdemel. A közönségnek éppen úgy érdeke, mint a gyárosnak, vagy a kereskedőnek, hogy megbízható, márkázott áru kerüljön forgalomba és a selyem körül folyó misztériumok megszünjenek.

P. L.

Asszonyom, ha engem megkérdezne

A hadüzenet Párisban hangzott el a ruhakivágás ellen, bőszen szabók és kifinomult ruhatervező zsenik mondták ki a dekoltázsra a halált, valószínűleg nem saját jószántukból, hanem az üzletfőnökök utasítására. A

beszűntetett póreség hullámai még nem értek el hozzánk, az első premieken még tömegével virítottak a meztelen vállak, nyakak, karok és hátak, azonban a női

divat terjedése sebesebb, mint a fény száguldása a légürben és így meghatódva várhatjuk, hogy a hölgyek teljes felöltöztetése hamarosan megtörténik nálunk is. Ez a szenzációs ujítás egy féktelen levetkőzési divatnak vetne véget és mélyen fájlalnám, hogy

ha ön Asszonyom, nehéz szívvvel bucsuzna el a derékig kivágott estélyi ruháktól.

Fájlalnék, mert horribilis veszteségek érték önöket, amíg e strandtrikó viselet terrorja alatt nyögtek a női hátaik. Közénk, tisztességesen felöltözött férfiak közé keveredve, féligmeddig levetkőztetve és leleplezve képzelem, hogy milyen kényelmetlenül feszengtek önök ezekben a barbár alkotásokban. Hiszen, mint a lépvessző, úgy vonta magára a ruhából kivilágító női test a férfiak lesujtó tekintetét. Minden hölgynek óriási előnye van a férfiakkal szemben, — hogy mi, azt most ne firtassuk. És ezt az etikai és lovagi fölényt önök kénytelenek voltak levetkőzni előttünk, kinpadra léptek, mikor ilyen ruhátlanságban mutatkoztak, lesütötték a szemüket, zavarba jöttek és módfölött restelték, hogy a színház nézőterén nincs elég ruha önökön. Hogy égethette önöket ez a szégyen, mennyire szenvedhetett a durva bírálatnak kitett szemérem és milyen lelki erő kellett ahhoz, hogy elviseljék a bánatalmakat! . . .

Függetlenül az önök kinos helyzetétől, ez a kivágott divat szédületes rombolást végzett a férfiak amugyis gyatra illúziói közt. Mert a kivágásba beleesett olykor egy májfolt, vagy egy anyajegy a háton, amelyről a világnak felesleges volt tudomást szereznie. A vakmerő dekoltázs, ha a bőrön semmi hiba se volt, akkor is határtalan kihívást harsogott szerteszét a zsufolt termekben. Zengett, mint a bronz, amelyet megtanítottak beszélni, vagy lüngölt, mint a napra kitett fehérmarvány. Szóval csodás jelenség volt, a csoda pedig irtózatosan megzavarja a hétköznapi rendjét. Rengeteget fogyasztott el a köztünk lévő természetes távolságból, közelségbe hozta önöket s mi ennek a közelségnek nem nagyon tudtunk örülni.

Nem örültünk, mert visszaélést láttunk benne, veszélyes és kockázatos visszaélést, amelyeket a nőknek kellett elkövetniök a divat parancsára — velünk szemben. A visszaélés lényege talán nem is érdekelte önöket, pedig ez a lényeg érdekes. Először nem adhattuk vissza önöknek ezt a látványosságot, másodsor: elvonták vele legnemesebb érdeklődésünket mástól. Például a művészettől. Mert ha csupa festő, vagy szobrász járna csak a nyilvános helyekre, akkor ez a modell-bemutató érthető és izgalmas verseny lenne. De köznapi lelkek nyüzsögnek önök körül — rendszerint és tömegesen, akik soha sem a vonal szépségében gyönyörködnek legelőször is, hanem Taine tételét megfordítva gyakorolják az életben a szépség megállapításáról. Ez a tömegképzelet hamar leszáll az esztétikai csucsokról s ha önök ezt hideg göggel utasították is vissza, vagy észre se vették: meggondolatlan divatjuk tombolása felkavarta, megeremtette és éltette azt.

Gyarlóságunkkal éltek tehát vissza a dekoltázs egész aranykora alatt, amelyik, ha igaz a hír, lealkonyulóban van. Felesleges és haszontalan érdeklődést vertek fel önök vele maguk körül s most, hogy ez a visszaélés megszűnik: több tartózkodást, figyelmet, tiszteletet és tisztább tüzeket vehetnek majd észre környezetükben, amelyik őszinte örömmel köszönti majd önöket — ryakig felöltözve.

Ennek a magánörömmek premierjéig is hódolattal köszönti önt Asszonyom

p—j.

Dani bá (alias Hosszu Zoltán dr., a budapesti Nemzeti Színház tagja) a székelyföldi városokban röhögteti meg az atyafiakat

*Konferánsz a háromszéki, kálnoki születésű
székely színész előadásaihoz*

Elmondja: **Feley Bertalan**

(Riportpályázat)

1.

Csikolyó, aug. hó. Dani bá, akit ahajt Pesten ojan kukkra szökött, mind ehejt a Hargita: bejelenté a zujságokba, hogy e hónapnak a végivel hozzánk jő, s megröhögtet münköt fájinul. No ennek örvendenénk, met, münköt az a élet úgy meg, hogy ehejt mán sirni se, nemhogy, uram bocsáss, röhögni. Hát csak gyere, Dani sógor, én izenem: Bilibók, akit magad ezen a nevezeten tán nem es üsmersz. S a másikon megfelejtél, hogy meg.

Ennyit székelyesen, a többit pedig rendes szólással, hogy mindennek megértsék. Mit is mondhatnék egyebet Dani bá székelyföldi estíhez bevezetőül, mint azt, hogy miképpen lett Hosszu Zoltán, a jogtudományok doktora, színész? És ezt annyival is inkább el kell mondanom, abból az alkalomból, hogy e hónap végén idehaza, a Székelyföldön, is bemutatkozik, mert abban a nagy zsbivásárban, ami odafenn, Pesten, a színészet: az egyetlen székely színész éppen Dani bá. Lehetne több is, de amint az alábbiakból kiderül: nekem is volt olyan szerencsém, mint Hosszu Zoltánnak, holott ami azt illeti: tehetségben nálam se volt hiány. Sőt. Nem tagadom: azért is konferálok be Dani bát, hogy a magam életbibijét is elsirjam itt, már ami a művészetet illeti. Nem lesz azonban érdektelen olvasmány, tehát kezdem:

2.

Hosszu Zoltán tulajdonképpen nekem köszönheti, hogy színész lett. Illetve: magam voltam az, ki a színészetbe *löktem* bát. A dolog pedig így történt, még anno dacumál, 1926 nyarán. Akkoriban, a forradalmak lezajlása után, a Budapesten székelő Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete (Szeffe) úgynevezett székely estéket rendezett a magyarországi városokban. Az előadásoknak kettős célja volt. Egyrészt ápolták az erdélyi gondolatot, másrészt pedig, mivel a gondolatok ápolásából megélni a székely diákok se tudtak: anyagiakat szereztek az egyesület részére, amelynek, akkoriban, csupa menekült meg repatriált erdélyi egyetemi és főiskolai hallgató tagja volt. No és megismertették a műsor kapcsán a székely nótákat, táncokat, a székely humort; szóval a székely lelket a magyarországiakkal, akik minket bizony csak hallomásból ismertek addig.

Jómagam, mint a Budapesti Országos Színművészeti Akadémia akkori növendéke, fő-fő hátramoszító voltam ezeken a székely estéken. Vagyis: főrendező. A konferánszié tisztet Zakariás János örményszékely, vagy székelyörmény, ahogy tetszik,

látta el. Jóhumoru fiu volt, kissé raccsolt, bár János volt, nem Arisztid, tehát sikerrel konferált mindig. Történt azonban, hogy Nagykanizsán már becsengtük az előadás kezdetét, ám Zakariás nem volt sehol. Nem jött volt velünk, a truppal, viszont, amint később kiderült, a következő vonattal se indult el. Amikor hiányzott: magam szoktam helyettesíteni, mint például Hódmezővásárhelyen is, ezuttal azonban nem állhattam ki, mert a szokásos tiszti uniformis helyett fehér „rendezői“ ruhában voltam. Ez pedig nem volt komilfő még Nagykanizsán se.

No: meg volt a drukk. Most mi a fene lesz? A közönség már nyugtalankodott, sürgető taps növelte izgalmunkat, minden székely diák a szinpadon izgult, sorsot akartunk huzni, nem mentek bele, végre is — főrendező voltam, erkölcsi és művészi „obligóban“ — kijelentettem tehát, hogy a székely becsületet Nagykanizsán, a rosseb bakák egyik városában, pláne meg kell menteni, ergo: akit kilökök a függöny elé: az konferálni fog. Lett erre riadalom. Mindenik diák meg akart lögni, így Hosszu Zoltán is. Neki azonban pecje volt, notabene: szerencséje volt, mert elkaptam s őt löktem ki. Így *löktem*, ime, Hosszu Zoltánt a színészetbe. Mind a mai napig nem bánta meg.

3.

A lökés olyan energikus volt, hogy a közönség is észrevette s már előlegezte a nevetést az iszonyuan begyulladt Dani bának, aki ebben a pillanatban már Dani bá volt. T. i. olyan flesztégen állott meg a rivalda előtt, mint ahogy a kilökés eredményezte: illetve: a rettenetes drukkban, hogy mit fog itt most csinálni, mi lesz vele, stb.: pillanatok alatt reinkárnálódott Hosszu Zoltánban minden eladdigi székely őse. Akik hasonló Dani bák lehettek. Tán szólani se tudott volna nagy lámpalázában, ám a taps megoldotta nyelvét s mivel, mondom, a Dani bá ősök reinkárnálódtak benne, így is kezdte:

— Aggyon az isten szerencsés jóestét minden fejérnépnek s embernek, akik szép csokrétába ehejt esszegyültek. Segedelmet az élőknek s a meghótáknak es. Szinte hót levék én es, hallgassák meg, met se szó, beszéd: ódalba suvaszta mérges főhátramozditónk s kilöke ide, hogy ehejt konfernyáljak, vaj mi az isten csudáját csináljak. Hát hogy tudnék én magikkal ojan fájnul beszélni, ahogy az urak szoktak, amikor én csak eccerü székely ember vagyok ahajt Kánokról. Tuggyák ugye e, hogy merre vagyon? Ahajt ki, osztan bé, esment balra, megen jobbra, vagyis eppen Háromszéken. Nohát onnét eregélek ide, a nevemet es megmondhatom, ha eppen kívánjak. Dani vónék. Dani bá Kánokról. Ahajt a felszegbe lakom istenmáriás ódalbordámmal, Máriával . . .

S így tovább. A kanizsaiaknak, sok székely család is volt már ott, tetszett a jóüzü székely diáлектus, tetszetek a humoros kiszólások, egyre szaporodott a nevetés, úgyhogy a végén már be sem akart jönni Dani bá. Éppen úgy kellett behuznom a függöny mögé, mint ahogy kilöktem. Belejött volna a dologba. Örvendtünk Dani bá sikerének, legott detronizáltuk az öreg Za-

kariást, a konferánszié királyt s azután Dani bá konferált, hovatovább nagyobb sikerrel mindig. Ám nemcsak az első Dani bá sikerbe löktem Hosszu Zoltánt, hanem a színészetre is magam beszéltem rá. A következő előadások alkalmával már együtt is laktunk s mindig biztattam, fokoztam a becsvágyát. Hajlott-hajlott, élvezte a sikereket, de azért jogász maradt, doktorátust szerzett, aztán pedig pénzügyi tisztviselő lett Pesten. Persze: tovább üzte a Dani bá-figurát, hívták ide is, oda is, míg egy szép napon nem ment fel a hivatalba.

El sem is bucsuzott senkitől a hivatalában, ment és beiratkozott az Országos Színészegyesület iskolájába s el is végezte azt. Tehetsége mellett disznó szerencséje is volt, mert alighogy elvégezte a színésziskolát: egy székelly táblalabiró ajánló-levelére Hevesi Sándor dr., a Nemzeti Színház igazgatója meghallgatta s szerződtette. Ám egy nemzeti színházi szerződés sem ér sokat, ha nem foglalkoztatják a színészt. S a fiatalokat bizony csak módjával szokták az öregágyuk mellett. Hosszu Zoltánnak ebben is szerencséje volt: hovatovább több és jobb szerepet kapott. Már évekkkel ezelőtt megkapta Tiborc szerepét is (gyengébbek kedvéért) a Bánk Bánban. A Dani bá figurát aztán mint nemzetiszínházi tag is meghordozta egész Magyarországon, évenként egyszer a pesti Zeneakadémiában is rendezett Dani bá estét, a rádióban is gyakran szerepel, mint Dani bá, s legujabban könyvben is kiadta sikerültebb Dani bá konferánszait, mit a pesti kritika is méltatott.

4.

Hála istennek: ime Hosszu Zoltán testi-lelki jóbarátomnak és székelly testvéremnek sikerült, ami például nekem nem. Hiába szereztem diplomát a Színművészeti Akadémián 3 évi gürcölés után, hiába tartottak nagyra tanáraim, hiába adtak az oklevelen kívül ajánlóleveleket Gyenes László és Gál Gyula: nem hogy nagyszínész nem lettem, de egyáltalában szerződést se kaptam. S nemcsak a Nemzeti Színházba nem, ahová való voltam, de még a kecskeméti direktor se szerződtetett. Igaz: azért nem, mert ruhatárom nem volt. Már pedig a kecskeméti direktor szerint: „inkább fele tehetsége legyen, de egész garderóbjá”. Az bizonyos: pénz, protekció, szerencsehiány miatt tört kettőbe karrierem. Mind a színészi, mind az írói. Illetve el sem is kezdődött egyiksem.

Ha a három oly igen fontos követelmény közül csak egyik is meg lett volna: már tíz éve lennék befutott művész. Akár mint színész, illetve rendező, akár mint író. Hosszu Zoltánnak se volt pénze, de kutyaszerencséje és legalább egy magasrangú protektora volt. Ahoz, t. i., hogy meghallgattassék. Mert azután már a tehetség volt az irányadó. Ez meg volt Hosszu Zoltánban, de megvolt rajtam kívül például Somody Pál, volt akadémiai osztálytársamban is, akit, bár szerződtetett a Nemzeti Színház, de mind a mai napig sem futott be, jóllehet egyik legnagyobb tehetsége az élő magyar színművészetnek. Kitétték már egy év után a Nemzeti Színházból s az öccse, Somody Kálmán is csak úgy tudta biztosítani a nemzetiszínházi tagságát, hogy

annakidején, amikor menesztetni akarták, öngyilkos lett. Ime: egyiknek így, a másiknak úgy szolgál a szerencse. Nekem, sajnos, sehogysem szolgált.

5.

Mert, ha már színészként nem sikerül a dolog: sikerülhetett volna karrierem íróként. Színész tulajdonképpen nem is szándékoztam lenni. Gaál Franci, Tassy Mária, Hegedüs Tibor, a Vigszínház főrendezője, Andai Ernő, a már befutott színpadi szerző, mindezek, volt akadémiai osztálytársaim emlékeznék többszöri kijelentésemre, mit a tanárim is tudtak: nem színész szándékszmom lenni, legfeljebb rendező, ám azért végzem az akadémiai, hogy a színpad világát alaposan megismerjem, mert színpadi szerzőként, amire készülök: nagy szükségem lesz. Ám hiába írtam meg első darabomat még 1921-ben: mai napig se került színre. Pedig Gyenes László tanárom, a Nemzeti Színház bíráló bizottságának akkori tagja, ilyeneket mondott darabomról:

— Fiam, a par excellence magyar darabot a Bánk Bán után maga írta meg. Úgy a magyar közéletet még nem jellemezte senki, drámában, mint maga Nem is hittem volna, hogy ilyen fiatal fejjel, ilyen öreg dolgot tudott volna írni, de eszembe jutott Katona, Petőfi, Jókai, akik fiatalon írták meg remekműveiket szintén. Persze elírta magát, de ez olyan baj, amin könnyen fog segíteni maga is. Mert ahol van: onnan lehet elvenni, ám ahol nincs, onnan az Isten se vesz... Most aztán mit szándékszik csinálni, fiam?

— Mivel szerződést nem kaptam, lemegyek Erdélybe, tanár ur.

— A maga szempontjából az még jobb lesz, lássa, mintha idefenn maradna, akár szerződésben is. Maga több, mint színész, s Erdélyben ma olyan életet talál, ami kristályosítja tehetségét. Menjen, fiam, dolgozza át mihamarább ezt a darabját s ahogy készen lesz: jöjjön fel, vagy küldje el nekem. Fiam, én nem hagyom el magát, aki magyar és tehetség. Számítson rám.

Számítottam, hogyne számítottam volna drága jó Gyenes apámra, aki második apám volt, de mire 1924 nyarán Nagykapuson az átalakítást megcsináltam: Gyenes László, a legnagyobb és legműveltebb és legjóságosabb színészek egyike már halott volt. Viszont hamarabb nem készülhettem el a robot miatt, mit a mindennapi kenyérért kínlódnom kellett Erdélyben. Ám annak ellenére is, hogy csak a budapesti rádióban adták elő darabjaimat, jóllehet a pesti Városi Színház (Sebestyén Géza) és a pesti Bethlen-téri Színház is (Korcsmáros Nándor) elfogadta, de elő nem adta, egy egy darabomat: mégis 7 (hét) háromfelvonásos és 17 egyfelvonásos darabot írtam meg 1921 óta. Történelmit s maít, könnyűt és súlyosat, irodalmat s divatdolgót. Első darabom Gyenes bírálatán kívül nem lehetnek érdektelenek dolgaim azért sem, mivel Szabó Dezső, amikor darabjaimat át tanulmányozta, ilyen dedikációval adta át egyik könyvét: a magyar Shakespearenek, Feley Bertalannak, 1929 július 19 én Szabó Dezső.

(Folytatjuk)

„Urilányok“ Hollanderné műintézetében

Falusi kislány utja a zsellérháztól a
masszőrszalonig

(Riportpályázat)

Egyes bukaresti lapokban egyre több olyan apróhirdetés jelenik meg, melyek manikűr, pedikűr és főleg masszírozó szalonokat ajánlanak az olvasók figyelmébe:

„Urilányok masszíroznak saját lakásukon, Str. Saguna 52., II. em. 11. sz.“

„Üdítő masszázst nyújt kimondott urilány Bulv. Ferdinand 31., I. 2. Lépcsőházi külön bejárat.“

„Magános urileány saját lakásán masszíroz férfiakat.“

Nagyon is egyértelműen fogalmazott hirdetések nyomán elindultam a Str. Saguna 52-es számú házba, ahol a II-ik emelet egyik lakásában két „urileány reklámozta masszírozó képességeit. A lakók névtáblája szerint a a szóban forgó lakás, ahol a két fiatal leány masszázst nyújt, özvegy Hollanderné tulajdona.

Lépcsőházi bejárata van a lakásnak. Az ajtón két plédarabon tintával irt két női név.

Becsöngettem. Néhány pillanat múlva diszkrétén kinyitl kissé az ajtó s egy 30 év körüli nő bubifrizurás szőke feje bukkant elő. Csak a fejét dugta ki az ajtóresen. A haja kócosan lengett, mintha most kelt volna fel. Az „urileányon“ mindössze egy — kombiné volt.

Végigmustrált.

— Mi tetszik?

— A hirdetésre jöttem, — feleltem — megmasszíroztatnám magam.

Mosolygásra vált az arca.

Igazán kedves magától — csicseregte s most már jobban kinyitotta az ajtót. — Jaj de sajnálom, hogy meg kell várakoztatnom, jöjjön egy negyedóra múlva, mert most van benn valaki.

Megdöbbenve távoztam. Nem tudtam megérteni, miért kell a masszírozást éppen kombinéban végezni...

Bundák, szörmék szakszerű gondozását olcsón vállalja

Engelhardt Ferenc szücs

Arad, Str. Eminescu Nr. 1. — Bunda átalakításokat a legújabb modellek után JUTÁNYOS áron vállal. :-:-

Kikerestem a második címet s néhány házzal odább, a 86-os számú ház félemeletének 10-es számú lakásába csengettem be.

Izzadt arcú, csapzott, őszeshaju kövér asszony fogadott. Negyvenöt éves lehetett. Nem kérdezett tőlem semmit, csak bevezetett egy szobába, amelynek butorzata egy ágy, lepedővel félig letakart divány és mosdó volt. A mosdó szélén papírszalvéták.

— Massziroztatni szeretnék — szóltam. A kövér asszony felém csillogtatta szemét. Egy kis zavar látszott rajta, valamin gondolkozott. Csak néhány pillanat múlva szólalt meg:

— Igen, lehet kérem...

— Ki fog masszirozni?

Az asszony közelebb lépett hozzám s kezét bizalmasan a karomra helyezte.

— Ha akarja, én. De van itt — mondotta rámkacsintva — Két fiatal leány is, azok is kitűnően massziroznak. Választhat.

Megértően mosolyogtam, mire a masszirozó szalon tulajdonosnője még közlékenyebb lett és elmondotta, hogy „műintézetében“ különféle tarifák vannak. Ha ővele kívánom a masszázst végeztetni, háromszáz leit fizetek. Van egy fiatalabb, 30 év körüli hölgy, annak a gyógyító balzsama ötszáz leibe kerül. De a szalon gyöngye, egy tizenhétéves „urieleány“, ennek már ezer lei jár a fáradozásáért.

— Rendben van kérem, megfizetem az ezer leit.

Az asszony kidöcögött az ajtón, s néhány pillanat múlva egy fiatal, még fejlődésben lévő, tizenhet év körüli leány piruló arcával találtam magam szemközt. Gyámoltalan kis teremtés, minden mozdulatán meglátszik, hogy nemrégén él a bukaresti mocsárban.

— Tetszik? — kérdezte az asszony.

— Rendben van.

A tulajdonosnő bizalmasan fülembe sugta, hogy a honoráriumot előre kéri, mert „az urak utólag gyakran megszohtak feledkezni a fizetésről“.

Fizettem s az asszony elköszönt:

— Mulassanak jól, — mondotta — nem fogja önöket senki háborgatni.

A leány zavartan kutatott szemével a padlón. kerülte tekintetemet. Leült a divány szélére. Vártam, hogy megszólaljon.

Hát maga csakugyan massziroz? — kérdeztem végre.

— Igen — felelte alig hallhatóan.

— Itt ebben a szobában? Hiszen itt nincs semmi felszerelés. Még dörzsölő kefék sem látok. Hol tanulta maga a masszirozást?

Különös tekintettel nézett reám:

— Sehol. Én csak három napja vagyok itt a néninél.

— Hát ki ez a néni? Rokona talán?

— Nem. Három nappal ezelőtt ismertem meg.

Vontatottan, fáradtan mesélte el, hogy édesapja egy Kolozsvár melletti községben laktak. Szülei elhaltak és özvegy mostohája mellett pokol volt az élete. Néhány nappal ezelőtt találkozott ezzel az asszonnyal, aki szóbaelegyedett vele. Ő elpanaszolta a bánatát, keserves fiatal életét. Az asszony megvigasztalta, lesz pénze, ruhája amit csak kíván. Majd ő gondoskodik róla, csak üljön vonatra s jöjjön vele Bukarestbe így került ide . . .

A földműves leánya három nap óta pongyolában jár és és ruzsozza az ajkát. Egész napját ebben a — müintézetben tölti, várja az embereket . . .

— Hát maga akkor nem is tud masszirozni, kislányom?

— Nincs is arra szükség. A néni azt mondta nekem, hogy tegyem csak azt, amit az urak kívánnak . . .

Az ezer leiből kétszázat kap ő, a többi a tulajdonosnőé

Percekig hallgattunk. Mind a ketten. Az ő gondolata talán a zsellérházhoz vált vissza, az enyém meg a prefekturára, ahol úgy látszik, nem olvassák az apróhirdetéseket . . .

A boldogtalan teremtés végre rámement a szemét.

— hát tessék . . . ha úgy kívánja . . .

Végtelen szánakozással nyultam a kalapom felé.

— Nem, kislányom. Nem . . .

Kint az ajtóban a tulajdonosnőbe botlottam.

— Ugye Remek? — vigyorogta az arcomba szemtelenül. — Tessék a jövőhéten is eljönni, kilátásban van egy újabb fiatal lány. Még sokkal szebb, mint ez, — mondotta és nyelvvel csettintett hozzá.

BCU Cluj Central University Library Cluj

6-11

Ne dobja el használt autógummiát, mert megfelelő ráfizetés mellett!

Szortirczött raktár!
Friss áru!

Közvetlen
beszerzési forrás!

világhírű autógummi cserélem be.
HIRSCHMANN KÁROLY ARAD,
Strada Gheorghe Lazar No. 17

Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!

A repülő csomag

A repülő csomag ilyen időtájt, fürdőről való hazautazások alkalmával szokott megjelenni a polgári családok életében.

Terjedelme és sulya teljesen különböző, száma pedig családonkint legkevesebb öt-hat darab. Neve a háboruban közismertté

vált, úgynevezett repülőbizottságok emlékére nyert, ama tulajdonságánál fogva, hogy hirtelen és váratlanul merül fel, mint olyan dolog, amely a már személypodgyász gyanánt feladott bőröndökből kimaradt, nem fért bele, avagy már előre úgy volt elképzelve, hogy majd ezt nem a kofferbe tesszük, hanem csak úgy kézben vesszük, hiszen ugyanis szükség lesz rá utközben.

Aminélfogva az ilyenfajta csomag azután nem utazik a kofferben, hanem csak úgy újságpapírba csomagolva, röptében teszi meg az utat Szovátától hazáig.

Ilyen repülő csomag elsősorban az enniavaló. Nem szabad a kofferbe tenni, mert mindent elsziroz és azonkívül mit képzelsz fiam, majd mindig le fogjuk szedni a kistáskát a hálóból, valahányszor a gyerekek megéheznek, aztán majd megint újra vissza fogjuk tenni? Vigyük csak szépen papírban, ez igazán nem nagy izé egy ilyen kis csomag, hiszen ugyanis el fog fogyni utközben.

Ambár egyáltalán nem fogy el. A gyerekek annyit ettek ebédre, hogy egy-egy darab szalámis vajaskenyérnél nem hajlandók többet magukba gyömöszölni, és így a repülő csomag terjedelme a vasuton nem hogy megkisebbedne, hanem azonban inkább megnő, mert Fehérváron gyönyörű dinnyéket árulnak és azt a család szintén megveszi, mert milyen jó lesz az majd otthon, vacsorára, úgy sincs egy csepp gyümölcs se odahaza és mire megérkezünk, már minden üzlet zárva lesz, pakold csak hozzá ezt a kis dinnyét, fiam.

Ennélfogva az enniavaló, megtörve bár, de fogyva nem, egész hazáig repül.

Ugyancsak repül egy óriási csokor virág, melyet a szives háziak Önagyságának adtak az utra, ősrégi szokás szerint, amely szokás rendkívül kedvező úgy a virágnak, amely tudvalevőleg a vasuti kocsik málhahálójában tenyészik a legszivesebben, mint kedvező az elutazónak, mert különben mitől válnék zöld színűvé az utra kimosott fehér szarvasbörkeztüje?

A repülő virágcsokron kívül egy kis stinglinmadár is repül. Illetőleg az csak úgy repülne szegény, ha nem volna kalitkába téve, az elutazás előtt való nap fogta a gyerekeknek a Jani bácsi, akinek vannak néha ilyen életrevaló, praktikus ötletei.

Szintén a gyerekek folytán repül egy nagy stanicli savanyucukor, amit az a jó Malvinka vett nekik, az állomáson, de önagysága nem engedi elfogyasztani, legfeljebb egy szemet, mert képzelheted, miféle cukor lehet az, amit itt árulnak, Szovátán, viszont azonban az ablakon kidobni mégis csak kár volna, ennélfogva a

cukor se megéve, se kidobva, olyatén szerepet tölt be az utazó család életében, mint Mohamed koporsója.

Repül.

És repül még egy kis vödör és egy nagy ásó, amelyeket az utolsó pillanatban talált meg a Ház Alkalmazottja a kertben, ahol a gyerekek otffelejtették. Aminélfogva ez mindakettő csak úgy repül.

Repül egy régi, rossz kalap, melyet a Ház Ura azért hozott magával, mert hátha eső lesz, de nem volt eső és ennélfogva a Ház Ura ott akarta hagyni emlékebe, az esetleges megtalálónak, azonban Önagysága azt mondta, hogy ugyan fiam, csak vigyük haza, hogy fog majd ennek örülni az a szegény viceházmester. Amely okból a kalap az idén is repül. Mert tavaly ugyancsak ilyen okból repült, de akkor elfelejtették odaadni a viceházmesternek.

És repül egy fél pár fehér keztyü, amely a szekrény tetején találódott meg, az utolsó körültekintés alkalmával, hogy nem hagyunk-e itt valamit ?

Repül egy pár kalucsni, amit a Stanci néni hagyott Szová-tán tavaly és az utolsó pillanatban érkezett egy levél, hogy néz-zünk utána, hogy nem maradt-e itt véletlenül, nahát tényleg itt maradt. De most hazarepül.

Villanyvasaló, amit Kudelka néniék kölcsönkértek és csak most jutott eszükbe visszaadni, úgy hozta a család után a Ku-delka néni, az állomásra, lélekszakadva. És most az is repül.

Kölcsönkönyvtári könyv, amiről azt hitte az ember, hogy itthonról vette kölcsön, de aztán kiderült, hogy Budapestből, hanem még úgy hozta Szová-táról. Jesszuskám, de jó, hogy észrevettük, tedd csak a zsebedbe, fiam. Nem fér be ? Ejnye, hát mit csinál-junk ? Akkor vidd csak úgy a kezvedben.

Repül egy üveg kölnivíz, egy kis zacskó dinnyemag, egy kis herendi emléktányér, egy hamutartó, egy üveg kristályvíz, három félig megirt képeslap, fényképezőgép, tenniszrakett, lepke-háló, pályaudvaron vásárolt folyóirat és egy regény, amelyet egy másik utas hagyott a hálóban és hiába kiabáltak utána a gyere-kek, hogy bácsi kérem, ezt itt tetszett felejtetni.

Repül végül egy kis sapka, amely eredetileg a kisebbik gyermek fején volt, hogy be ne kormozódjék a kis koponyája, azonban közbejött egy csomó cserkész, akik utközben a vonat-nak integettek és a kisebbik gyermek visszaintegetett nekik a, fejeről lerántott sapkával, amelyet elkapott a szél, kirepült a ke-zéből és minden valószínűség szerint még most is repül.

n—n.

— **Zongoratanítás** új növendék kezdők és haladók részére szept. 15-től megkezdem. Jelentkezni d. e. 12—2-ig, d. u. 3 5-ig. Zamfirné Korányi Klára, Str. Eminescu (Deák Ferenc-uca) Földes patika-épület II. em.

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán !**

A hármas sziget titka

vagy: a kabin-nők elrablása

avagy: Coeur-dame kalandos kimenője

Az Erdélyi Élet eredeti kánikulás riportregénye

VI. Fejezet,

És most hadd menjünk vissza, kedves olvasó, legalább négy órával az időben. ennyire van szükségünk, hogy szemtanúi lehessünk a Hármas sziget felső részén azon a kis, eldugott tisztáson lefolyó eseményeknek, amelyeknek előkészületeinél oly intenzív részt vehetünk a „Huj-Huj hajrá” csónakház kiesfékvésű emeleti éttermében. Az események kevéssel hat óra előtt kezdődtek meg, amidőn a marospart felől egy regatta közeledett a szigeti fűzfákhoz. A regattában három komoly ur foglalt helyet: Dr. Fény János, a kiváló nőgyógyász és általánosan elismert szívspecialista, valamint Suhatag Jenő, a „Friss Reggeli Csámcsogások” ismertnevű szerkesztője és Recege Tóbiás ur, az Általános Gazdasági Bank egykori devizörje, a mindig megmondott modoru párbajkódex-tudós. Közvetlenül utánuk egy szkiffen érkezett meg a város egyik kitűnő sebészspecialistája. Nem fért be a jólélek a regattába, mert hőseink csak egy háromszemélyest találtak, amelyekbe csupán a kardokat tudták elhelyezni. Nálunk már sokkal szerencsésebben jártak Káró Bubiék, akik egy ötös regattát hajtottak fel valamivel lejjebb és ugyancsak méltóság-teljesen vezettek a párbaj színhelye felé.

Valamennyien furdötrikóban voltak. Azt hihette volna az ember, hogy egy kedélyes bridge-versenyre sereglettek össze ezek az urak, ha nem csillant volna meg veszedelmesen a napfény az éles olasz kardokon. Nem, itt vérről van szó!

A segédek könnyű és udvarias fejbólintásokkal üdvözölték egymást. Az orvosok az egyik közeli bokor mögé vonultak, ahol kirakták a magukkal hozott műszereiket. Ezalatt az ellenfelek, — akik még csak pi lantásra sem méltatták egymást, cigarettára gyujtottak és átengedték az események irányítását a segédeknek, akik valamennyien a tisztás közepére mentek.

Azt hiszem uraim, — mondotta Recege Tóbiás, miután kölcsönösen üdvözölték egymást, — hogy a vezetőségéd nehéz és felelősségteljes tisztjét, nekem kell ellátnom, nemde. Mint legidősebb, ez kötelességem. Noshát én vállalom is és kérem az urakat, hozzák ide a kardokat, hogy a megfelelőeket az ellenfelek számára kiválogassuk.

Fény János dr. segétei elegáns börtokokban kozták elő felük harci-szerszámjait, amelyeknek megpillantásakor Recege urból spontán erővel tört fel az elszörnyedés moraja:

— No de kérem! Hát mit gondolnak az urak! Hiszen ezek hegyes kardok! Csak nem gondolják, hogy még lecsukatom magamat, ha ezek egyikébe valamelyik ellenfél belatalál szaladni...?! A, szó se lehet róla...!

Az örökké kötődő Smink ezt már nem hagyhatta maga sem szó nélkül:

— Tulajdonképpen mit méltóztatik gondolni, mélyen tisztelt

uram...? Azt hiszi talán, hogy az urak itt egymás fogait óhajtják előzékenyen kipiszkálgatni egy-egy könnyed fogvájóval...? Vagy szunyogokat akarnak hajtani egymás feje fölü...? Én azt mondom, hogy ezek a kardok arra a célra, amire hoztuk, igen is megfelelnek. Elő velük, aztán hajrá...!

— No de uraim, — tárta szét a tenyereit Recege ur, aki már látta magát az ügyészségen, miközben mellette egy kiterített holttest fekszik, valószínűleg a Fény János doktoré... — hát a szurást nem zártuk ki a párbaj feltételei közül...

Végül is abban állapodtak meg, hogy valóban nem a Fény János által hozott kardokkal engedik össze egymással az ellenfeleket, hanem a Káró Bubi spádéival valaha becsületes vívókardok voltak, amikkel ártatlan gyermekeket engedtek össze asszózni, — csak hogy egy kajánszándéku ember kifenette egy kicsikét őket. De mindegyiknek a végén egy-egy ökö'nyi nagyságu fémgömb tündökölt. Ezekkel legfeljebb agyonverik egymást, de más kárt egymásban nem tehetnek.

A felek felállottak, egymással szemben Kiki megkapta kardját, majd a megállapított távolságot is kimérték közöttük. Recege, a vezetősegéd, egy harmadik karddal a kezében a két ellenfél közé állott egy még egy pár szót intézett hozzájuk:

— Kötelességemhez hiven, — mondotta, — felteszem a kérdést: hajlandók e a legszebb emberi erény gyakorlására, a kibékülésre? Figyelmeztetem az igen tisztelt feleket arra, hogy ez lovagiassábukból mitsem von le...

— Fölösleges minden beszéd, — hallatszott Káró Bubi rekedt hangja, — Én ennek az unak a vérére akarom...!

— Ezt akartam én is mondani — vágta vissza hetykén Fény János dr.

Recege, mint aki minden elképzelhető kísérletet megtett és most mossa kezeit, válat vont. Aztán háromig számolva kimondta a végzetes szót:

— Rajta!

A felek összecsaptak. Olyan erővel szaladtak neki egymásnak, hogy a parti fűzek között csipogó verebekben megállt a csipogás és bennük szorult. Ha Homeros ott lett volna a helyszínen, a Suhatag szerkesztő ur mögött, bizonyára hallotta volna, hogy reng a part az irtózatoss küzdelem sodra alatt. A kardok iszonyu csattogása közben az egyik segédből kitört az ősi virtus:

— Csak a fejét, komám; ne hagyj, hogy megsántuljon...!
És ekkor valami olyasmi történt, amire senki sem számított!!

(Folytatása következik)

Megnyílt a

„Revü“ uriszabóság

ARAD, Deák Ferenc-u. 15. kapu alatt.

A megszűnt Sámson Jakab-cég szabásának, Csont Sándor vezetésével készülnek a legujabb szabásu ruhák. Pontos és szolid kiszolgálás! Elsőrangú munka! Olesó ár!

BRIDZS.

Mult cikkemben foglalkoztam az u. n. informatív kontra szabályaival, ma pedig a kontra másik falytáját, a büntető kontrát fogom ismertetni. Ezzel egyelőre be is fejezem Culbertson licitálási rendszerének ismertetését, mert azt találok, könyvének többi része tulsokat foglalkozik matematikai számításokkal, azaz tulságosan a szakembereknek van írva, mintsem hogy minket laikusokat érdekelhetne.

A partner licitálása után (legyen bár csak 1 trikk is bemondva) *minden kontra büntető kontrának számít.* Ezenkívül büntető kontra minden legalább 2 szanzadu vagy 3 trikkes színbemondás után bemondott kontra.

Büntető kontrát csak akkor érdemes adni, ha legalább két bukásra van kilátás, egy valószínű bukásért csak abban a kivételes esetben kontrázhatunk, ha a partnernek egyuttal jelezni akarjuk saját játékunk eredménytelen voltát, vagyis ha azt tartjuk, hogy ha mi tovább licitálunk, valószínűleg bukunk.

A kontrázó partnerének *feltétlen kötelessége a bizalom*, azaz csak nagyon kivételes esetekben szabad a kontrát lerontani és tovább licitálni Ezek az esetek a következők:

1. ha különleges elosztásu lapja van (amit a partner nem tudhat, pl. 2 longlör),

2. ha lapja olyan, hogy csak saját játékra alkalmas, vagyis az ellenfél játéka esetén majdnem értéktelen,

3. ha a licitálás folyamán férevezette partnerét lapját illetőleg.

Ellenkező esetben, ha a partner kontrázott, feltétlen paszszolni kell, minden felelősség a kontrázóé.

Általános szabály, hogy ha az ellenfél nem licitálta be a mansot, s mi ennek dacára kontrázunk, *aduban feltétlen kell, hogy ütésünk legyen*, vagyis csak melléklapra nem kontrázhatunk. A kontrázónak mindig inkább pesszimistának kell lenni, s egy ütéssel kevesebbre számítani, mint az lapjából és partnere licitálásából következtetheti. Mivel az egész licitálás az értékütések bemondásaira van alapltva, helyzete sokkal könnyebb, mint a régi szabad „fantázialicitálás” mellett volt, partnere lapjáról és a várható ütéseiről majdnem teljesen tájékozva van, s azokat a saját várható ütéseivel összegezve, kiszámíthatja a bukások számát, vagyis hogy hasznosabb-e a kontra a saját játéknál.

Például az osztó egy treffet indít a következő egy pikket mond, nálam pikk d, b, 10, 9, 6, 4. kör X, X, káró A, K, X. tref X, X, feltétlen kontra a helyes licitálás Mert van négy adu ütése, két káró ötése, a partneremnek 2 biztos ütése, 8 ütés a 13-ból feltétlen biztos, tehát az ellenfél öt ütést csinálhat.

A legnehezebb elhatározni, hogy hasznosabb-e kontrázni vagy érdekesebb-e a saját mansot megcsinálni. Annyiszor előfordul, hogy egy kontra kedvéért a játékosok a mansot vagy robbert kockáztatják. Rengeteg számítás csináltak, statisztikát vezettek, s felállítottak ezek alapján egy csomó szabályt, amik azért természetesen nem mindig válnak be.

Culbertson azt mondja, ha választás van a robber megcsinálni (ami 600 pontot ér) vagy pedig az ellenfelet belben kétszer buktatni (ami szintben 600 pontot ér), mindig az utóbbit kell választani. Ugyanezt az elvet kell követni minden további, olyan esetről is, amikor a saját pontszám nyereség egyforma az ellenfél pontszám veszteségével.

Ha saját eredményes játék is lehetséges volna, de az ebből származó előny kisebb, mint amit a kontrától várunk, természetes mindig inkább a kontrát kell választani.

Nagy különbség van a kontra célszerűségét illetően, hogy az ellenfél féljátékban (mansban), vagy sebezhetőben (belben) van-e.

Leitner könyvében alaposan foglalkozik ezzel a kérdéssel, így én az ő adatait közlöm.

Ha egyik félnek sincs kilátása a mans megcsinálására, hanem csak saját töredékirásáról van szó, avagy az ellenfél egyszeri bukásáról (100 pont), úgy előnyösebb a saját töredék felírása. Ha pillanatnyilag számokban kifejezve kevesebbet is ér, de növeli a mans, azaz a robber megcsinálásának lehetőségét. Ha saját eredményes féljáték és a hűntető kontra közt van választásunk, akkor háromnál kevesebb bukását nem érdemes kontráznunk. Az ellenfél 3 bukása 400 pontot jelent, viszont a mans 200-at és a vonal alatt 100—120-at, tehát csak 80—100 pontot szereztünk, viszont kockáztattuk a saját biztos féljátékot és ezzel a robberre való kilátásunk csökkent. A számtani valószínűség ugyanis az, hogy a féljátékokat a játékosok felváltva nyerik, tehát azok, akik a féljátékot egyszer kiengedték, kevesebb eséllyel rendelkeznek a robberrel szemben. Tehát a sikeres féljáték megcsinálása és a 3 kontrázott bukás közötti választás egyforma esélyű. 4 bukás, azaz 600 pontért már feltétlen a kontrát kell választani. Sebezhetőben ugyanazt tartja Leitner mint Culbertson, hogy két bukásért már érdemes kontráznunk. Kivétel ha már mind a két fél belben van, tehát a saját eredményes játék robbert jelent. Ebben az esetben két bukás (600 pont) kedvéért a biztos robbert nem szabad kockáztatni. Három bukásnál viszont (1000 pont) feltétlen a kontrát kell választani.

Most még egy pár szót a rekontráról, mivel ennek a plafond bridzsben sokkal nagyobb szerepe van, mint a kontraktnál volt. Tekintettel arra, hogy a robberért járó konzoláció alacsony, viszont a trikkok értéke magas, egy sikeres rekontra majdnem megkészszerzi a robber prémiumot. Pl.: 4 pikk rekontrázva 480+200 pont a rekontráért járó prémium. Éppen ezért csak nagyon óvatosan szabad kontráznunk, mert rekontra esetén sokat kockáztatunk. Ha tehát a játékosnak reménye van a játékot megcsinálni, feltétlen rekontrázon. Csak akkor passzoljon, ha feltehető, hogy az ellenfél a rekontrából olcsón tud szabadulni. Különösen célszerű a 6 trikk megkontrázásánál a rekontra, mert akkor az ellenfél részéről a mentés ugyyszólván lehetetlen, vagy csak nagyon nagy áldozatok árán lehetséges.

K. A.

A szenzációs afrikai vadállatfilmek kulisszatitkai

Weismuller, a csodauszó, a Tarzan-film főszerepében

Eppen négy esztendeje annak, hogy az amsterdami olimpiai uszóstadión medencéje szélén Johnny Weismuller a „csodauszó” — filmszínész terveiről programot adott s szenzációként közölhettük az európai sportközönséggel, hogy Johnny Weismuller elbucsuzik az uszodától, hátat fordít a sportnak, az olimpiászoknak s — filmszínésszé lesz! A csodauszó azonban nem tudta terveit olyan gyorsan beváltani, és egyelőre hü maradt az — uszodához. Uszótérner lett Japánban s ő készítette elő a mostani mérkőzésre a bravuros japán uszókat.

Az amsterdami olimpiász óta éppen négy év telt el. Most a losangelesi olimpia uszóviadalai ontják a híreket. Ott van Johnny Weismuller is. És sokat hallat magáról, de már nem mint „csodauszó”, hanem — négy év előtti terveinek megvalósításaként, mint egy — „csodafilm” főszereplője.

Az őserdő fia

A „Tarzan”-t, ezt a hatalmas filmalkotást már bemutatták Los Angelesben. Sőt a hatalmas dzsungel-film európai premierje is megvolt. Érdekes, hogy a Metro Goldwyn filmvállalat ezt az európai premiert éppen Amszterdamban, a legutolsó európai olimpia színhelyén rendezte s pontosan azon a napon, mikor, négy évvel ezelőtt, Johnny Weismuller megszerezte az amszterdami olimpia százméteres uszóbajnokságát!

Az európai Tarzan-premier egyelőre azonban még csak meghívott társaság előtt folyt le. Jean Bollongino, a nagy holland moziíró vezére, a Tarzan-filmről, a csodauszó szerepéről érdekes adatokat mondott el e sorok írójának.

— Tarzan, az őserdő fia. Ott él Afrika vadrengetegeiben és birokra kél az őserdő uralmáért a vadállatokkal. Tarzan kalandjai az oroszlánokkal, elefántokkal, tigrisekkel lélekzetet is elállító filmjelenetek. Tarzan szerepét Johnny Weismuller játssza. Hosszu, nyulánk járásával, bozontos hajával a „csodauszó” pompásan illik Tarzan szerepébe. De nem csak külső hatásokkal ért célt Weismuller, hanem nagy-szerűen játszik is. Nyaktörő akrobata mutatványokat végez. Versenyt uszik óriási krokodilusokkal, kuszik a fák koronáján, hegyszakadékokon veti át magát. Óriási ugrásaival megszédíti még az oroszlánt is. Általában tulszárnyalja produkcióban a két „akrobata” filmszínészt: Harry Pielt és Douglas Fairbankst, Weismullernek, a világbajnoknak tehát sike-

rült az, amit a sport világából sokan, a leghiresebbek közül például Tilden, a rendkívüli tudású amerikai tennisz játékos szerettek volna, de nem tudtak elérni: sporttudása révén egyszerűen a leghiresebb filmszínésszé lenni.

Tarzan, az afrikai csodafilm, nem látta — Afrikát!

A Trader Horn és az Afrika világa volt az eddigi dzsungel-filmek két legsikerültebb filmalkotása valóban Afrikában készült. A Tarzan viszont úgy érdekességében, mint méreteiben és anyagában erősen felülmulja az eddigi dzsungel-filmeket annak ellenére, hogy ezt a filmóriást amerikai földön készítették el, Tarzan, az „afrikai“ film nem látta — Afrikát! Az afrikai vadrengetegeket, az őserdőt fantasztikus állatvilágával átplántálták a filmrendezők — Amerikába! A Times, a Sun, a Newyork Evening Post valóságos dicshimnuszot zeng Edgar Rice Burrough „Tarzan“ című regénye megfilmesítéséről.

Ahogy a vadállatok egymással viaskodnak, ez különös szenzációja a hangos filmfelvételeknek, — jegyzi meg Jean Bollongino. Természetesen ilyen felvételeket csak e célra preparált helyen lehet eszközölni, mert Afrika őserengeteiben a berregő vagy hangtalan mozigép előtt az oroszlán és a tigris nem vesz össze egymással. Vagy közösen megtámadják a mozioperatőrt, aki így képtelen dolgát folytatni s a dühös vadállatokat le kell lőnie, tehát az állat-filmszínész nem színészkedhet tovább, vagy pedig az oroszlán is, a tigris is — elszalad a mozi elől.

— Egyébként nem a helyszínen, hanem az állatok viadalán van a fősúly a Tarzan-filmben. Már pedig az afrikai oroszlán, ha az afrikai elefántot egyszer megtámadja, úgy a támadás hevesességéből mit sem von le az a körülmény, hogy a viadal már nem afrikai, hanem — amerikai földön történik. A filmrendező trükkje arra még nem alkalmas, hogy a vadállatok színleges összeveszésre bírja.

Több mint hetven oroszlánt, mintegy száz elefántot s rengeteg más nagy és kis vadat használtak fel a Tarzan filmezésnél. Tenger pénzt emésztett fel ez a film. Maga Johnny Weismuller is sokszor súlyos veszélyek között forgott annak ellenére is, hogy az oroszlánhaddal pusztán a vásznon — „evett egy tálból!“ Az operatőr rendkívüli ügyessége három-négy felvételből egy közös képet csinál s a közös képen már nem látszik az a dupla vasrács, amely Weismullert a mellette szereplő oroszlánoktól elválasztotta. A „csodaszó“ azonban így is megalapozta nevét a „csodafilm“ főszerepével a filmszínészek világában.

K. F. E.

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

„Der Boss“

Az amerikai filmipar az utóbbi időben mind jobban érdeklődik az irodalmi alkotások iránt, mert belátták, hogy vásári ócskaságokkal, üres bohózatokkal és ponyvaregény szagu drámákkal nem prosperálhatnak. Bár az amerikai közönség sok naivságot bevesz, az európaiak annál válogatósbabak és csakis elsőrendű, értékes filmeknek van világszerte közönségük. A Fox filmgyárnak jutott az a dicsőség, hogy a legkiválóbb amerikai író, Mark Twain egyik humoros regényét filmre vigye. Ki nem ismeri Mark Twaint, a humor atyamesterét, aki páratlan ötleteivel régen meghódította a világot. Ezt a regényét azonban nem sokan olvasták még nálunk, pedig témája legközelebb fekszik a mai korhoz. Főhőse Hank Martin, a rádiókereskedő, akit egy éjszaka a közeli kastélyba hívnak, hogy a rádiót megjavítsa. Itt olyan felvevő készüléket talál, mely szerinte Kinát is jól foghatja. A kastély ura azonban sokkal többet akar ennél. Az a rögeszméje, hogy minden kimondott szó ott lebeg az éterben az elmúlt időkből is, csak megfelelően érzékeny készülék kell, hogy felfogja. Hank csodálkozik, de meglepetése ijedelemmé fokozódik, amikor a hangszóróban szózat harsan, mely Anglia minden lovagját tornára hívja Artus király udvarába. A vihar megrázza az ablakokat, egyik kinyílik és a rádiósunk nyakába zuhan a mellette álló páncélos lovagruha... Amikor Hank magához tér, egy lándzsa mered rá és a páncélos lovag Artus király udvarába cipeli. A középkori lovagvilágban találja magát a XX század jámbor polgára és a legcsodásabb kalandokon esik át. Mark Twain fantáziája szinte kimeríthetetlen a tréfás helyzetek kitalálásában. A szerencsétlen jenki saját őseivel kerül szembe és nagyon megijed, amikor megtudja, hogy annak élete veszélyben forog, mert saját megszületését látja veszélyeztetve. Igyekszik összehozni az őst az ősanyával, minden akadályon átvág a cél érdekében. Artus király hadseregét tankokkal szereli fel és vége hossza nincsen a csudának. Amikor fogságba kerül, revolverével védekezik a lándzsás lovagok légiója ellen, végül dinamittal robbantja fel az ellenséges várat...

A Fox filmgyár pazar kiállítást adott az érdekes regénynek és nem sajnálta tőle a költséget és fáradságot.

Mona Maris

is az
ártalmatlan

Wadheim

soványító pasztillát szedi naponta. Meg is látszik alakján! Kérje orvosa véleményét. Kapható: **Gyógyszertárakban és Drogériákban.** — Dobozonkint: **Lei 115.**

Régóta nem láttunk ilyen kosztümöket és ennyi statisztát hangos filmen. A főszerepet Will Rogers, a legjobb amerikai komikusok egyike játsza és pompás alakítást produkál benne. Két nőszereplője van a furcsa játéknak, két középkori hölgy, mind a kettő tüneményesen szép. Az egyiket Maureen O'Sullivan, a másikat Myrna Loy személyesíti meg ellenállhatatlan bájjal és sok humorérzéssel. A rendezés nehéz feladata David Butler vállaira hárult, aki mindenben megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak és igazán tökéleteset alkotott. A nagyszabású vígjátékot összes világnyelveken felvették, természetesen németül is Középeurópa részére. A külföldi kritika a legnagyobb elismeréssel adózik ennek a sablonmentes filmnek.

Marco, a bohóc

A cirkusz világa már sok izgalmas és érdekes artista drámának volt tárgya és azt hihetné az ember, hogy minden lehetőségét kimeríthették már. Addig, amíg Benno Vigny megható szövegéből készített új Paramount filmet nem mutatták be. Ekkor ismét beigazolódott, hogy az igazi költő bármilyen elcsépett témából új hatásokat tud kihozni és új fordulatokkal kápráztathat el. Regényszerű filmdrámája egy vidéki vándorcirkusz körében kezdődik, ahol a művészek a legprimitívebb viszonyok között élnek és kénytelenek produkálni magukat. Az egymásra utalt emberek között természetesen kivirul a szerelem is. Marco, a bohóc régóta titkolja már érzelmeit az igazgató ifjú felesége iránt, míg végre egyszerűen kipattan belőle és viszonzásra is talál. Bájos romantika, aminek mindig megvan a hatása és kellemes hangulatba ringat. Villámcsapásként hat tehát, amikor a cirkuszigazgató, a szerelmes asszonyka férje, rettenetes bosszúra szánja el magát és elvakítja a toronymagasságban huzott kötélén táncoló feleségét egy tükörrel. Az asszony lezuhan, meghal. Ennyi egymagában is elegendő volna egy filmdrámának, de Vigny darabjában ez csupán az expozíció, amiből a cselekmény további fordulatos bonyodalmi kiindulnak. Évek telnek el és új környezetben folyik tovább az események láncolata. A vándorcirkuszból hatalmas vállalkozás lesz és itt találkoznak az ellenségek: a bohóc és az igazgató. A dráma központjába pedig új szereplő kerül, a szerencsétlenül járt asszony leánya, aki gyönyörű hajadonná serdült fel. Gyűlölet és szerelem a legnagyobb magasságokig és mélységekig fokozódik a monumentális cirkusz tündöklő reflektorfényében és meglepő végkifejüléshez vezet. Benno Vigny hatásos témáját konzseniális tehetséggel rendezte Max Reichmann és remek szereplőket keresett hozzá. A bohócot Ivan Koval-Samborski, az orosz származású kitűnő francia színész játsza és Janningshoz méltó alakítást produkál. A női főszerep Meg Lemonnier kezében van, aki nemcsak megjelenésének ellenállhatatlan bájával, hanem játékművészetének varázsával is lebilincsel. A Paramount filmgyár páratlan áldozatkészséggel állította ki a darabot, mely így valóságos látványosságzámba megy.

Féltékenység démona

A mindinkább ritkuló családi és szerelmi drámák sorában kiemelkedő helyet foglal el Billie Dove legujabb slágerfilmje, melynek magyarul a Féltékenység démona címet adták. Tényleg ez a veszedelmes szenvedély képezi a darab tárgyát, hogy tanulságul szolgáljon minden szerelmes párnak és házastársnak. A féltékenység, mely nélkül ugyyszólván nincsen szerelem, ha erőt vesz az emberen, pokollá teszi az életet a házaselektnek

Féltékenység démona

és mindenkinek, aki közelükbe kerül. Othello óta nem egyszer feldolgozásra került már ez a téma, de mindannyiszor közönségsikert ért el, mert a nézőket érdekli az efajta cselekmény, amit saját életükre tudnak alkalmazni. Az amerikai filmipar fel is használja ezt az emberi gyengeséget és rendszeren olyan tárgyakat választ ki, amik mindenkivel megtörténhetnek. Van erkölcsi célzata is ennek az üzleti cselekedetnek és éppen az erkölcsi tartalom adja meg létjogosultságát a családi drámáknak.

A Féltékenység démona egy amerikai kisvárosban játszódik le, ahova a férj éppen megérkezik fiatal feleségével. Nagy ünnepélllyel várják őket, de a szeretet fényugarába behatol a pletyka árnya, hogy mindjárt az első pillanatban összehoronálja az ifju hitvest gyermekkori barátjával. A pletyka a férj fülébe is eljut és ez féltékenységében annyira megy, hogy lakásán keresi fel a gyermekkori vetélytár-

sat és arra kéri, kerülje feleségét. A lojális szerelmes meg is fogadja ezt, mert nem akar a boldogság megrontója lenni, azonban éppen emiatt válik azzá. A feleség megtudja férje okatlan tettét és elhatározza, hogy szakít vele. Elbujdosik a házból, melybe röviddel ezelőtt boldog nászra költözött és egy viharos éjszakán a hitvesi ágy helyett az uttalan mocsárba kerül... Itt kezd bonyolódni a helyzet és a cselekmény drámai magasságba lendül. Szinte sorsdrámának mondhatnánk ezt a darabot, amely váratlan fordulataival izgalmasabb, mint egy bűnügyi dráma. A csendes házból revolverlövés dördül és a kétségbeesett asszony nem tudja, ki halt meg a két férfi közül és ki volt a gyilkos... Billie Dove férfias alakítása kiválik az összes szereplők közül, azért sztárja ő ennek a filmnek. Alakítása egyike a legjobban sikerülteknek és főképpen természetességével hat.

Spanyol légy

Arnold és Bach, a kitünő bohózatírók egyetlen darabjukkal sem arattak olyan nagy sikert a német színpadokon, mint a Spanyol légy című vígjátékkal. A filmgyárak valószínűs közölcsharcot folytattak a megfilmesítés jogáért és míg a darab sorra járta a színházakat diadalmas körútján, a Felsom gyár műtermében már megkezdték a szezon slágerének felvételeit. A kitünő szöveget Siegfried Philippi írta át hangosfilmre és Jean Gilbert szerzett hozzá nagyszerű zenét. A négy jó névhez ötödikként csatlakozik Georg Jacoby, a legjobb német rendező neve, aki minden tehetségét belefektette ebbe a játékba, mely két órás kacagást jelent minden nézőnek. Nem is csodálkozunk, ha meggondoljuk, mi minden van ebben a darabban. Egy titkos kéjenc erénycsász feleségével, egy spanyol táncosnő Bautzenből nem létező fiával, egy sógor, aki félrelép, egy nagybácsi, aki mást se tud, két vő elcserélt menyekkel, két apa, ki nem apa és három apa, aki tényleg az bolondos zavart idéznek elő és valószínűs tévedések vígjátékába merülnek. A szereposztás olyan, hogy kevés film dicsekedhetett eddig ennyi kiváló színésszel egyszerre. A nemlétező fiút Fritz Schulz, a kéjencet Oscar Sabo, a tévutakon járó sógort Ralph Arthur Roberts játssza, Hans Brausewetter egyik vő, Betty Bird és Lizzi Natzler az elcserélt nővérek, Julia Serda pedig az erénycsász feleség. Ha eláruljuk még, hogy Lizzi Waldmüller, mint temperamentumos szenorita egy édes dalt énekel, melynek kezdősora: Sag mir mal Schnucki auf Spanisch, akkor tudjuk, hogy a siker elmaradhatatlan. A film különleges érdekessége, hogy feleleveníti az 1907 boldog békeév kabaréinak hangulatát, amit ügyesen állít szembe a mai kor modern művészetével. Pazar kiállítás, gyönyörű görlleregen kívül még egy előnyét kell felemlítenünk: egy slágerfoxot népszerűsít, melynek refrainje máris hódít: Du bist mein schönstes Erlebnis, du hast mir den Frühling gebracht...

— **Jég!** Előfizetés, rendelés legelőnyösebb Reusz műgyógyárban Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.

Egy kedves csirkefogó

Ezt a filmet a modern revüoperett mintaképének tekinthetjük. Nem revü, mert látványosságon kívül tartalmat is ad, viszont nem operett, mert hiányzik belőle minden sablon. Főhőse egyetemi hallgató, egy kedves csirkefogó, aki sok küzködés árán bukdácsol át a vizsgákon, de végül mégis betáncol a házasság boldog révébe. Ez a rövid tartalom nem sokat mond, de annál érdekesebb a darab beállítása, rendezése. Ahogyan Willemetz rendező a szóbeli és írásbeli vizsgákat zenés, táncos jelenetekbe illeszti, egyenesen bámulatos. Minden jelenete meglepetést hoz és egyetlen egy sem hasonlít eddig már látott operettszámhoz. Beszél itt az ucca, a gépek, a butorok, a képek, énekel és táncol az egész világ: emberek és tárgyak egyaránt. Felvillanyozó hatással van a derűs, fiatalos jókedv, mellyel a darab szereplői mozognak és beszélnek. Itt elsősorban kell megemlíteni Meg Lemonniert, a bájos primadonnát, aki a nőiesség megtestesülése és a francia sikk legelőkéletesebb kifejezője. Partnere, a francia Willy Fritsch: Henry Garat ugyyszólván ugyanez férfiban. Csupán temperamentumban mulja felül még partnernőjét is és valósággal szédítő tempót diktál az összes szereplőknek. A revü különös sajátossága, hogy bár francia szövege van, mégsem kell hozzá magyarázó felírás, mert a rendező négy szereplőt állított be, akik németül beszélnek és énekelnek, amiből a főszereplők mindea gesztusát megérthetjük. Ez a legérdekesebb megoldás eddig a hangosfilm nemzetköziségének megóvására olymódon hogy a főszereplők hangját nem kell dublőzökkal elrontani, vagy más szereplőkkel helyettesíteni őket. Ez a példa valószínűleg ragadós lesz és a közeljövőben más filmekben is találkozunk majd mellékszereplőkkel, akik német, magyar, vagy román nyelven mondják el a cselekményt ügyesen beleilleszkedve abba. A revü énekszámai kitűnőek, különösen hatásos az *Il est charmant* kezdetű dal.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința celor interesați, — că Primăria Municipiului Arad,

în ziua de 22 Septembrie 1932, ora 11 a. m.

va ține în biroul Serviciului economic, camera Nr. 59, a doua licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru închirierea pe timp de 1 (un) an a localului de prăvălie comunal din Str. Brătianu Nr. 9, ce a fost deținută de Văd. lui Berliner Artur.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 88—110 din legea contabilității publice, regulamentul O. C. I. și norme de licitație în vigoare.

Ofertanții cari vor lua parte la licitațiune vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5% din chiria oferită, în număr, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, care poate fi văzut în camera Nr. 59 a primăriei în fiecare zi de lucru între orele 11 1.

Arad, la 10 Septembrie 1932.

Primăria Municipiului Arad
Nr. 27.017 1932

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszer-tár

ÜZLETÜNKET

a végeladás tartamára

Piața Avram Iancu 21.

(Szabadság-tér) színházzal szembe

helyeztük át.

„MERCANTIL“ szőnyeg- és divatáruház

Művészi

gyermekfelvételek készülnek

STOJKOVITS JÓZSEF műtermében. A R A D, volt Szabadság-tér 16 sz. alatt.

Szaküzlet optikai és finom solingeni acél árukban: beretvák ol-
lók stb. Köszörülde, orthopead készülékek és műlábak készítése.

Tejnor Ferenc és Tsa

optikus és késműves. Arad, Piața A. Iancu Szabadság-tér 21.

Órát, ékszert, arany jeggyűrűt a legolcsóbb árban vásárolhat Csáky

órás-ékszerésznél Arad, a Lutheránus
templommal szemben! Óra- és ékszerjavítás,
ékszervésés elsőrangú kivitelben.

**Csak az árak olcsók — minő-
sége nek változatlanul jók!**

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-uca) 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

— **Két-három iskolás diákot** elsőrangú teljes ellátással, zongoratanitással, román, magyar, német konverzatioval elvállal uricsalád. Cim a kiadóban.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kiskalkulációit. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

Vidéki urinőknek

legkényelmesebb, ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villamoshoz és a vidéki autóstállomással szemben van.

Arad, volt Boros Béni-tér
51. Fiók : v. Deák Ferenc-uca.

≡ A »REGGEL« ≡

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasz van :

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhivatalához Arad, Str. M. Nicara 1.

FONTOS TUDNIVALÓ!

MITRA I.

Magán- és közokiratait

SÁNDOR

az aradi kir. törvényszék hites fordító és tolmácsánál fordíttassa román nyelvre. Kész fordításokat ítéletesít! Iroda. Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5. (az udvarban) Arad-Csanádi Bank-palota.

Országszerte elismert kellemes szórakozóhely az aradi

Városi kávéház

Leszállított árak. Elsőrendű kiszolgálás.

Elkülönített játéktér. Szeparált bridge-szalón. Estéknként parkettánc. Aradváros közönségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye

Muzsáynál

színházzal szemben

Nyári öltönyök és felöltők

Trench-coat

Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény! Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Mercur iparos bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

PROSENSZKY

hölgyfodrász.

volt Szent László-u. 2.

(Str. Cloșca)

Villanyondoláló-gép. Tartós hajhullámok. — **Olesó ár.**